

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه های علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران

مدرسه علمیه الزهراء (سلام الله عليها) شهرستان اردبیل

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

بررسی علل جاودانگی نهضت عاشورا

استاد راهنما

سرکار خانم مرضیه رحیمی

استاد داور

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای نظری

پژوهشگر

فاطمه ذوالفقاری

شهریور ۱۳۹۴

تحمیدیه

حمد و سپاس مخصوص خدایی است که انسان را آفرید و او را اشرف مخلوقات قرار داد و به راه راست هدایتش نمود. تا به میل خویش در راه کمال و سعادت گام برداشته، به سوی معبود خویش بشتابد. و به مقام قرب پروردگار نائل گردد.

حسین! ای محبوب قلوب مؤمنان! عنایتی فرما و محبت خود را بیش از پیش در دل و جان ما، حکّ نما تا با عشق تو زندگی کنیم و با عشق تو از دنیا برویم ان شاء الله.

«اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْيَايَ مَحْيَا مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

و مَمَاتِي مَمَاتَ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ»

تقدیم به

سید سالار شهیدان،

امام عارفان،

امام حسین (علیه السلام)

و پرورش یافتگان آن امام همام که جرعه نوش معرفتش

بودند و بخصوص آنکه شهد شیرین شهادت نوشیدند.

تقدیر و تشکر

در اینجا لازم می‌دانم از تمامی اساتید و مسئولان حوزه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) من جمله استاد محترم سرکار خانم رحیمی که با صبر و روحیه خستگی ناپذیرشان راهنمایم بوده‌اند و همچنین از خانواده عزیزم تقدیر و تشکر می‌کنم و توفیق روزافزون همه عزیزان را از خداوند منان خواهانم.

۳- عاشورا ماندگاری خود را مرهون فداکاری و قهرمان‌های خانواده‌ی امام حسین (علیه السلام) به خصوص حضرت زینب کبری (سلام الله علیها) می‌داند از این رو نتیجه می‌گیریم امروز تکلیف اجتماعی فقط به عهده‌ی مردان نیست و زنان ما باید از آنجا که پاس حمایت از دین در میان است، همیشه در صحنه حاضر و فعال باشند.

منابع و مأخذ

*قرآن

*نهج البلاغه

۱- ابن شعبه حرّانی، ابومحمد، تحف العقول، مترجم: محمد مهدی سازندگی، چاپ اول، قم، نشر نوید اسلام، ۱۳۸۱.

۲- ابن طاووس، علی بن موسی، سوگنامه سالار شهیدان، مترجم: علیرضا رجائی تهرانی، چاپ شانزدهم، قم: نبوغ، ۱۳۹۰.

۳- _____، _____، لهوف، مترجم: محمد جواد موسوی نیا، چاپ اول، بی‌جا: سرور، ۱۳۸۹.

۴- ابن قولویه، جعفر بن محمد، کامل الزیارت، مترجم: سیدعلی حسینی، چاپ اول، قم: اندیشه قدس، ۱۳۸۹.

۵- ابوالفتحی، بهنام، امام حسین (علیه السلام) اسوه جاوید عزّت و آزادگی، چاپ اول، تهران: کتاب سبز، ۱۳۸۵.

۶- اکبری یکه ولنگی، محمدعیسی، خورشید بی غروب، چاپ اول، بی‌جا، نینوا، ۱۳۹۰.

۷- بهشتی، ابوالفضل، فلسفه و عوامل جاودانگی نهضت عاشورا، چاپ دوم، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۵.

۸- پژوم، جعفر، فضائل و مناقب معصومین (علیهم السلام) و فلسفه عزاداری سیدالشهدا (علیه السلام) چاپ اول، تهران: پارس کتاب، ۱۳۹۰.

۹- پیشوایی، مهدی، سیره پیشوایان، چاپ بیست و یکم، قم: مؤسسه امام صادق (علیه السلام)، ۱۳۸۸.

۱۰- پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی پژوهشکده تاریخ و سیده اهل بیت (علیهم السلام) زیر نظر سیدرضا واسعی، نگاهی نو به جریان عاشورا، چاپ دوم، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۵.

- ۱۱- جمالی، علی، رستاخیز سرخ حسینی، چاپ اول، قم: باقیات، ۱۳۹۰.
- ۱۲- جواد آملی، عبدالله، شکوفایی عقل در پرتو نهضت حسینی، چاپ پنجم، قم: اسراء، ۱۳۸۷.
- ۱۳- حسینی قمی، سید محمد، مشعل هدایت، جلد اول، چاپ اول، قم: نوح، ۱۳۷۷.
- ۱۴- خرمی آرانی، حسن، امام حسین (علیه السلام) قهرمان تاریخ، چاپ اول، تهران: انصاری، ۱۳۸۸.
- ۱۵- دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، جلد پانزدهم، چاپ دوم، تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۱۹.
- ۱۶- شیخ الرئیس کرمانی، عباس، شاهکار آفرینش، چاپ اول، قم: انصارالمهدی (علیه السلام)، ۱۳۸۹.
- ۱۷- عالمی، محمدعلی، حسین نفسه مطمئنه، چاپ اول، بی جا: انتشارات هاد، ۱۳۷۲.
- ۱۸- کارگر، رحیم، فروغ حق، چاپ سوم، تهران: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (علیه السلام)، ۱۳۹۱.
- ۱۹- کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، مترجم: استاد ولی، چاپ اول، تهران، دارالکتب، ۱۳۹۰.
- ۲۰- گروه حدیث پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، فرهنگ جامع سخنان امام حسین (علیه السلام)، چاپ هفتم، قم: معروف، ۱۳۸۷.
- ۲۱- گروهی از تاریخ پژوهان زیر نظر مهدی پیشوایی، تاریخ قیام و مقتل جامع سید الشهدا (علیه السلام)، جلد یک، چاپ سوم، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (رحمه الله)، ۱۳۸۹.

۲۲- مجلسی، محمدباقر، مَحَنَ الأبرار، مترجم: هشتروddy تبریزی، چاپ اول، تهران: آرام دل، ۱۳۸۹.

۲۳- محمدی اشتهاردی، محمد، سوگنامه آل محمد(صلی الله علیه و آله)، چاپ هفتم، قم: ناصر، ۱۳۷۴.

۲۴- مصباح، محمدتقی، آذرخش کربلا، چاپ پنجم، قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (رحمه الله)، ۱۳۸۶.

۲۵- مطهری، مرتضی، حماسه حسینی، ج ۱، چاپ پنجاه و ششم، تهران: صدرا، ۱۳۸۶.

۲۶- معلوف، لوئیس، فرهنگ المنجد عربی به فارسی، مترجم: محمدبندر ریگی، ج ۲، چاپ ششم، تهران: ایران ۱۳۸۶.

۲۷- معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، ج ۱، چاپ دوم، تهران، نامن، ۱۳۸۶.

۲۸- مفید، محمدبن محمد، الارشاد، مترجم: سیدهاشم رسولی محلاتی، ج ۲، چاپ ششم، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۷.

۲۹- مقرر، عبدالرزاق، مقتل الحسین(علیه السلام)، مترجم: قربانعلی مخدومی، چاپ دوم، قم: نصاب، ۱۳۸۷.

۳۰- _____، _____، ترجمه مقتل الحسین(علیه السلام)، مترجم: قربانعلی مخدومی، چاپ دوم، قم: نصاب، ۱۳۸۷.

۳۱- منصوری لاریجانی، اسماعیل، از قیام تا قیام، چاپ اول، بی جا: خادم الرضا(علیه السلام)، ۱۳۸۹.

۳۲- مؤسسه فرهنگی هنری ولایت، قیام و حیات حسینی(علیه السلام)، چاپ سوم، تهران: مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، ۱۳۸۷.

٣٣- نجفی یزدی، محمد، اسرار عاشورا، چاپ سوم، بی جا: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ١٣٧٤ .

منابع عربی:

- ١- ابن اثیر، علی بن محمد، الكامل فی التاریخ، تحقیق عمر عبدالسلام تدمری، چاپ دوم، بیروت: دارالکتب العربی، ١٤٢٠ ق.
- ٢- طبری، محمد بن جریر، تاریخ الأمم و الملوک، تحقیق محمد ابوالفضل ابراهیم، ج ٥، چاپ دوم، بیروت، روائح و التراث العربی، ١٤٢٩ ق.
- ٣- بیضون، لبیب، موسوعه کربلا، ج ١، چاپ اول، بیروت: مؤسسه الأعلمی للمطبوعات، ١٤٢٧ ق.